

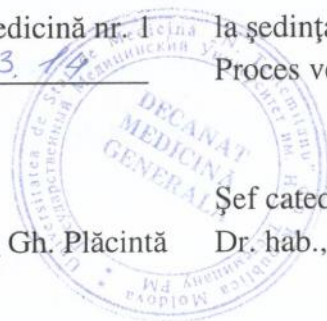
**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ**

RED:	02
DATA:	20.12.2013
PAG. 1/8	

Aprobată
la ședința Consiliului Facultății Medicină nr. 1
Proces verbal Nr. 3 din 18.03.14

Aprobată
la ședința catedrei Medicină legală
Proces verbal Nr. 4 din 28.01.14

Decanul Facultății Medicină nr. 1
Dr., conferențiar [Signature]

Șef catedră,
Dr. hab., conferențiar [Signature] A. Pădure

**PROGRAMA ANALITICĂ PENTRU STUDENȚII
FACULTĂȚII MEDICINĂ NR. 1**

Denumirea cursului: **Medicina Legală și Drept Medical**

Codul cursului: **S.10.O.067**

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Numărul total de ore – 80 ore

inclusiv curs – 24 ore, ore practice – 56 ore

Numărul de credite alocat unității de curs: **3**

Numele autorilor care predau unitățile de curs:

dr. hab., conferențiar Andrei Pădure

dr. hab., profesor Gheorghe Baciu

dr., conferențiar Valeriu Tetercev

dr., conferențiar Vasile Șarpe

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 2/8

I. Scopul disciplinei Medicina legal

Studierea specificului de examinare și descriere a leziunilor corporale la persoane agresate și pe cadavru întru stabilirea diagnosticului clinic, dezvoltarea capacității de stabilire a diagnosticului diferitor traume, conștientizarea rolului informațiilor clinice și paraclinice ale pacientului la argumentarea diagnosticului clinic și elaborarea concluziilor expertale în funcție de obiectul cercetat și forma acțiunii traumatice.

Scopul disciplinei Drept medical

Familiarizarea viitorilor medici cu noțiunea de drept medical și principiile lui, studierea legislației ce reglementează activitatea medicală în Republica Moldova, a drepturilor și responsabilităților principale ale medicilor și pacienților, formarea abilităților de obținere a acordului informat și a refuzului benevol, de respectare a drepturilor pacienților, conștientizarea responsabilității juridice (civile și penale) a personalului medical și a condițiilor survenirii acestora.

II. Obiectivele de formare în cadrul disciplinei Medicina legal

La nivel de cunoaștere și în alegere

- să cunoască importanța medicinei legale și poziția ei în structura disciplinelor medicale;
- să cunoască obiectul și subiectul medicinei legale;
- să cunoască bazele procesuale ale expertizei medico-legale;
- să identifice mecanismele de producere ale leziunilor corporale;
- să deosebească și să descrie caracteristicile morfologice ale leziunilor produse prin agenți mecanici, fizici, chimici și biologici;
- să cunoască motivele examinării medico-legale pe persoane și criteriile de apreciere a gradelor de gravitate a vătămării corporale;
- să definească noțiunile de moarte, cauză morții și să cunoască modificările cadaverice precoce și tardive;
- să cunoască motivele de examinare medico-legală a cadavrelor și principiile autopsiei medico-legale;
- să cunoască tipurile de corpuri delictuale de origine biologică și problemele soluționate prin expertiza medico-legală a lor;
- să cunoască principiile de cercetare a cadavrului la fața locului.

La nivel de aplicare

- să stabilească mecanismele de producere a leziunilor corporale;
- să diferențieze leziunile corporale în funcție de agentul vulnerant, să stabilească și să argumenteze diagnosticul lor;
- să descrie corect caracteristicile morfologice ale leziunilor produse prin diferiți agenți vulneranți;
- să efectueze examinarea medico-legală a persoanelor vătămate;
- să stabilească corect gradul de gravitate al vătămării corporale la persoanele agresate;
- să efectueze examinarea medico-legală a cadavrelor (autopsia medico-legală);
- să poată stabili cauza morții în funcție de modificările stabilite la cadavru și circumstanțele cazului;
- să poată aprecia legătura de cauzalitate dintre diferite fenomene medicale, inclusiv dintre traumă și moarte;

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/8

- să poată examina cadavrul la fața locului la solicitarea organelor de drept;
- să soluționeze problemele apărute în expertiza medico-legală a corpurilor delictive;
- să evalueze rezultatele investigațiilor de laborator și să întocmească diagnosticul medico-legal și concluziile expertale.

La nivel de integrare

- să aprecieze importanța medicinei legale în contextul medicinei generale și integrarea ei cu disciplinele conexe medicale și juridice;
- să conștientizeze necesitatea posesiei de către medicul clinician a cunoștințelor și abilităților practice din domeniul medicinei legale;
- să dezvolte cunoștințele cu privire la teoria și practica medico-legală.

Obiectivele de formare în cadrul disciplinei Drept medical

La nivel de cunoaștere și înțelegere

- să cunoască noțiunea de drept medical, subiecții raportului de drept medical, conținutul, principiile și izvoarele lui;
- să cunoască principiile fundamentale de organizare a sistemului de ocrotire a sănătății din țară;
- să cunoască drepturile și obligațiile medicului, reglementarea juridică a exercitării profesiei de medic;
- să definească noțiunile principale ale dreptului medical (pacient în calitate de consumator al serviciilor de sănătate, act medical, consimțământ, informații medicale și secret medical, eroare și greșeala medicală, iatrogenie, responsabilitate etc.);
- să cunoască drepturile pacientului, condiții de limitare a lor;
- să cunoască cerințele înaintate față de perfectarea acordului informat sau a refuzului benevol la intervenția medicală;
- să cunoască tipurile de responsabilitate juridică și temeiurile pentru tragere la răspundere;
- să cunoască infracțiunile profesionale ale lucrătorilor medicali și farmaceutici, stipulate de Codul Penal;
- să cunoască cerințele înaintate față de perfectarea fișei medicale a bolnavului de staționar;
- să cunoască noțiunea de diagnostic clinic, compartimentele lui, principiile de elaborare și formulare.

La nivel de aplicare

- să explice drepturile pacientului, să le respecte și să asigure în activitatea profesională;
- să aplice modul antipaternalist al relațiilor cu pacientul;
- să poată informa pacienții conform cerințelor legislației în vigoare;
- să aplice principiul confidențialității informațiilor ce țin de secretul medical;
- să poată obține și completa corect consimțământul informat al pacientului;
- să poată obține și completa corect refuzul benevol al pacientului la intervenția medicală;
- să completeze documentația medicală conform cerințelor înaintate;
- să aprecieze prezența unor deficiențe în activitatea medicală;
- să poată identifica circumstanțele și condițiile interpretate de Codul Penal drept elemente ale infracțiunilor legate de exercitarea profesiei medicale;
- să formuleze corect diagnosticul clinic.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 4/8

La nivel de integrare

- să conștientizeze importanța posesiei de către medicul clinician a cunoștințelor și abilităților practice din domeniul dreptului medical;
- să respecte principiile de etică și deontologie în activitatea medicală.

III. Condiții și exigențe prealabile

Medicina legală este o știință complexă care prezintă organelor de drept informații și concluzii de ordin medical și biologic întru stabilirea adevărului juridic. Studiarea ei în calitate de disciplină la etapa universitară va permite acumularea cunoștințelor necesare pentru a putea stabili diagnosticul morfo-lezional al unui traumatism (la persoane și pe cadavre); a descrie corect modificările și leziunile provocate de un agent extern; a aprecia legătura de cauzalitate dintre acțiunea traumatică și moarte; a determina gradul de vătămare corporală la persoane agresate; însușirea deprinderilor practice pentru a soluționa probleme situaționale de urgență la solicitarea organelor de drept; a-ți sarcinile medicului la cercetarea cadavrului la fața locului.

Dreptul medical reprezintă ansamblul normelor juridice care reglementează raporturile juridice profesionale patrimoniale și nepatrimoniale, stabilite între cei care exercită profesii medicale și pacienți, precum și raporturile specifice instituțiilor medico-sanitare, caracterizate prin poziția de egalitate juridică a participanților la aceste raporturi juridice. Studiarea ei la etapa universitară va permite acumularea cunoștințelor necesare pentru activitatea ulterioară a viitorilor medici: promovarea modului antipaternalist al relațiilor cu pacienții, protejarea drepturilor lor, obținerea acordului informat, cât și a refuzului pacientului, completarea corectă și deplină a documentației medicale, condițiile survenirii răspunderii juridice profesionale medicale.

IV. Conținutul de bază a cursului

A. Prelegeri:

Nr.	Tema	Ore
Medicină legală		
1.	Introducere în medicina legală . Obiectul, organizarea și bazele procesuale ale expertizei medico-legale.	2
2.	Tanatologia medico-legală . Expertiza medico-legală a cadavrului.	2
3.	Traumatologia medico-legală generală . Leziuni prin obiecte contondente și ascuțite.	2
4.	Asfixiile mecanice.	2
5.	Leziuni prin arme de foc.	2
6.	Trauma de trafic. Leziuni prin cădere și precipitare.	2
7.	Toxicologia medico-legală generală .	2
Total pe Medicină legală		14
Drept medical		
8.	Dreptul medical, obiectul, conținutul, izvoarele. Dreptul Constituțional la sănătate și asistență medicală a populației. Legea ocrotirii sănătății.	3
9.	Drepturile fundamentale ale pacientului. Consimțământul pentru prestații medicale și dreptul la informații despre starea sănătății. Exercițiul profesiei de medic în RM.	3
10.	Iatrogenia, eroare și greșeala în practica medicală . Expertizarea deficiențelor profesionale medicale.	2
11.	Responsabilitatea juridică a personalului medical.	2
Total pe Drept medical		10
Total		24

**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC**

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 5/8

B. Lucr ri practice:

Nr.	Tema	Ore
Medicin legal		
1.	Tanatologia medico-legal . Expertiza medico-legal a cadavrului. Autopsie demonstrativ .	6
2.	Autopsie de sine st t toare. Cercetarea locului faptei. Expertiza corpurilor delictate de origine biologic .	7
3.	Traumatologia medico-legal general . Leziuni prin obiecte contondente i ascu ite.	5
4.	Expertiza medico-legal a persoanelor. Ambulatoriul medico-legal. Pruncuciderea.	7
5.	Leziuni prin arme de foc. Expertiza st rilor sexuale.	6
6.	Toxicologia medico-legal particular .	5
Total pe Medicin legal		36
Drept medical		
7.	Drepturile fundamentale ale pacientului. Consim mântul pentru presta ii medicale i dreptul la informa ii despre starea s n t ii.	5
8.	Valoarea juridic a documentelor medicale i cerin ele înaintate fa de perfectarea acestora.	5
9.	Iatrogenia, eroare i gre eala în practica medical . Expertizarea deficien elor profesionale medicale.	5
10.	Responsabilitatea juridic a personalului medical.	5
Total pe Drept medical		20
Total		56

V. Bibliografia recomandat :

A. Obligatorie:

1. Baciú Gh. Curs de Medicin legal . Chi in u, 2013.
2. Ungurean S. Medicina Legal . Chi in u, 1993.
3. Baciú Gh., P dure A., arpe V. Traumatismele mecanice în aspect medico-legal. Chi in u, 2006.
4. Baciú Gh. Expertiza medico-legal a cadavrului i persoanei (Ghid practic). Chi in u, 2008.
5. Legea ocrotirii s n t ii (nr.411). Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.1995, nr.34
6. Lege cu privire la drepturile i responsabilit ile pacientului (nr.263). Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.12.2005, nr. 176-181.
7. Lege cu privire la exercitarea profesiei de medic (nr.264). Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 23.12.2005, nr. 172-175.
8. P dure A., Baciú Gh., Hotineanu VI. Cerin ele înaintate fa de perfectarea fi ei medicale a bolnavului de sta ionar (formularul 003/e). Chi in u, 2009.
9. Gramma R., Dodon I., Novac T. S n tatea i Drepturile omului. Chi in u, 2011.

B. Suplimentar :

1. Baciú Gh. Istoricul Medicinii legale în Republica Moldova. Chi in u, 1997.
2. Tetercev V., Mateicic V., P dure A. Examinarea medico-legal a cadavrului la fa a locului (material didactic). Chi in u, 2004.
3. Ungurean S. Deficien e medicale: cauze i consecin e. Chi in u, 2001

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 6/8

4. P. Dure A. Evaluarea medico-legală a deficiențelor din asistența medicală de profil chirurgical. Chi in u, 2011.
5. Novac-Hreplenco T., Dodon I. Bazele legislației în sistemul sănătății publice. Chi in u, 2006
6. Îrdea T., Gramma R. Bioetica medicală în Sănătate Publică. Chi in u, 2007.

VI. Metode de predare și învățare utilizate

Disciplina Medicină legală și Drept medical este predată în manieră clasică: cu prelegeri, seminare și lucrări practice. La prelegeri va fi citit cursul teoretic de către titularii de curs. La seminare vor fi discutate în baza problemelor de situație unele teme teoretice, iar la lucrările practice studenții vor participa la autopsie și vor efectua autopsie de sine stătător, vor elabora raport de examinare medico-legală a cadavrului, vor participa la examinarea persoanelor agresate și vor studia preparatele macroscopice umede și uscate din muzeul catedrei, vor obține consimțământul și refuzul pacientului în cadrul unui joc pe roluri. Catedra își rezervă dreptul de a petrece unele lucrări practice în manieră interactivă.

VII. Sugestii pentru activitate individuală

Din punct de vedere pedagogic, una din cele mai puțin eficiente metode de învățare este ascultarea pasivă a cursurilor, chiar și în cazul structurării și ilustrării foarte minuțioase ale acestora.

Vă puteți convinge de acest fapt pe experiența proprie. De exemplu, dacă doriți să gătiți o prăjitură, cum credeți, ce va fi mai eficient, să priviți o programă bună culinară la televizor sau să luați rețeta și să încercați să coaceți prăjitura la bucătărie? Și nu este vorba că programul televizat nu este interesant sau că nu sunteți suficient de motivați pentru a coace prăjitura. Pur și simplu, pentru a învăța ceva este nevoie de cât mai multe modalități de procesare a materialului studiat. Îndeplinirea practică a unui lucru este mult mai eficientă, decât citirea despre cum trebuie să faci, dar și mai eficientă este să înveți pe altcineva să facă același lucru. Iată de ce cel mai bine cunosc disciplina profesorii, care predau această disciplină.

Dacă doriți să aveți succese în învățarea Medicinii legale și Dreptului medical, urmați să lucrați activ cu materialul. Ce înseamnă acest lucru:

1. Inițial citiți materialul, dar nu pur și simplu îl parcurgeți cu vederea pe diagonală. Faceți notițe. Încercați să formulați singurii momente principale. Studiați schemele și imaginile din manual.

2. Veniți la cursuri și lucrări practice, dar nu pentru a face prezență! Dacă procedați altfel, puțin probabil că veți face față cerințelor. Conspectați atent. Treceți informația prin sine și întrebați-vă: Sunteți de acord cu profesorul? În elegeri despre ce este vorba? Corespunde materialul predat cu cel din manual?

3. Puneți întrebări! Profesorului, unul altuia, sine învăși. În aulă, în sala de studii, în coridoare, în birourile profesorilor. Faptul că puneți întrebări înseamnă că încercați să înlelegeți și să prelucrați materialul predat și nu poate fi decât salutar.

4. Organizați-vă în grupuri de câte 2-3 studenți pentru a vă întâlni regulat în vederea discuțiilor asupra materialului cursului și pregătirea pentru totalizări. De regulă, în grupuri de lucru mici se sintetizează o înlelegere mult mai amplă și mai clară, decât lucrând individual. În plus, abilitatea de a explica colegilor materialul învășit vă va fi foarte utilă pentru viitor.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 7/8

VIII. Metode de evaluare

La disciplina Medicin legal i Drept medical modulul se termin cu totalizare.

La examenul de promovare la disciplina Medicin legal i Drept medical nu sunt admii studen ii cu media anual sub nota 5, precum i studen ii care nu au recuperat absen ele de la seminare i lucr ri practice.

Examenul la disciplina Medicin legal i Drept medical (evaluarea sumar) este unul combinat, alc tuit din proba test-gril (variante „Test Editor” USMF „Nicolae Testemi anu”), proba practic i proba oral (întreb ri).

Proba test-gril const din variante a câte 100 teste fiecare din toate temele cursului de Medicin legal , dintre care 40 de teste sunt compliment simplu, 60 de teste compliment multiplu. Studentul are la dispozi ie în total 2 ore astronomice pentru a r spunde la teste. Proba se apreciaz cu note de la 10 pân la 0.

Proba practic se desf oar prin oferirea fiec rui student a unui preparat macroscopic. Studentul trebuie s recunoasc preparatul, s fac descrierea lui, s stabileasc diagnosticul i s r spund oral la întreb rile oferite de profesor. Proba se apreciaz cu note de la 10 pân la 0.

Proba oral (întreb ri) se efectueaz prin extragerea de c tre fiecare student a unui bilet cu 3 întreb ri, dintre care 2 din medicin legal i 1 din drept medical. Studentul are la dispozi ie 30 min. pentru a se preg ti de r spuns. Proba se apreciaz cu note de la 10 pân la 0.

Subiectele pentru examene (testele i lista preparatelor) se aprob la edin a catedrei i se aduc la cuno tin a studen ilor cu cel pu in o lun pân la sesiune.

Pentru ca examenul s fie considerat promovat, studentul trebuie s ob in la fiecare prob minimum nota 5, altfel examenul nu este valid.

Nota final const din 4 componente: nota medie anual (coeficientul 0,3), proba practic (coeficientul 0,2), proba oral (coeficientul 0,3), test-gril (coeficientul 0,2).

Cuno tin ele se apreciaz cu note de la 10 la 5 cu zecimale 0,5, dup cum urmeaz :

Modalitatea de rotunjire a notelor

Suma ponderat a notelor de la evalu rile curente i examinarea final	Nota final
5	5
5,1-5,5	5,5
5,6-6,0	6
6,1-6,5	6,5
6,6-7,0	7
7,1-7,5	7,5
7,6-8,0	8
8,1-8,5	8,5
8,6-9,0	9
9,1-9,5	9,5
9,6-10	10

Neprezentarea la examen f r motive întemeiate se înregistreaz ca “absent” i se echivaleaz cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 sus ineri repetate ale examenului nepromovat.

IX. Limba de predare

Român , Rus , Francez

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 8/8

Programa analitic cu conținutul temelor

Medicin legal și Drept medical

Anul V

Curs: 14+10=24ore; Lucrări practice: 36+20=56ore. Total 80 ore.

Curs: Medicin legal: Introducere în medicina legală. Obiectul, organizarea și bazele procesuale ale expertizei medico-legale. Tanatologia medico-legală. Expertiza medico-legală a cadavrului. Traumatologia medico-legală generală. Leziuni prin obiecte contondente și ascuțite. Trauma de trafic. Leziuni prin cădere și precipitare. Leziuni prin arme de foc. Asfixiile mecanice. Toxicologia medico-legală generală. Drept medical: Dreptul medical, obiectul, conținutul, izvoarele, principiile. Dreptul Constituțional la sănătate și asistență medicală a populației. Legea ocrotirii sănătății. Drepturile fundamentale ale pacientului. Consimțământul pentru prestații medicale și dreptul la informații despre starea sănătății. Exercițiul profesiei de medic în Republica Moldova. Iatrogenia, eroarea și greșeala în practica medicală. Expertizarea deficiențelor profesionale medicale. Responsabilitatea juridică a personalului medical.

Lucrări practice: Medicin legal: Tanatologia medico-legală. Expertiza medico-legală a cadavrului. Autopsie demonstrativă. Autopsie de sine stătătoare. Etapele și clasificarea morții. Diagnosticul morții. Fenomenele cadaverice precoce și tardive. Cercetarea locului faptei: organizarea, participarea, etapele. Sarcinile medicului specialist în procesul cercetării locului faptei. Expertiza corpurilor delictuale de origine biologică: sânge, spermă, firile de păr, esuturi, salivă, urină, transpirat, etc. Traumatologia medico-legală. Traumele prin corpuri contondente și obiectele ascuțite: morfologia leziunilor, mecanismul de producere, particularitățile topografice, diagnosticare. Leziuni produse de omul neînarmat. Principiile de stabilire a obiectului vulnerant. Principii generale și metodica efectuării expertizei medico-legale a persoanelor. Expertiza gradului de gravitate a vătămării corporale. Expertiza stărilor sexuale contestabile: determinarea sexului, stabilirea maturității sexuale, constatarea virginității, deflorării. Infracțiunile sexuale. Problemele specifice rezolvate în caz de pruncucidere: diagnosticul pozitiv de nou-născut, a maturității fătului; aprecierea duratei vieții intrauterine și extrauterine; aprecierea viabilității; probele de viață extrauterină. Leziuni prin arme de foc. Factorii traumatici ai împușcării și acțiunea lor asupra organismului. Tabloul lezional în împușcatura cu glon și alică (orificiul de intrare, canalul, orificiul de ieșire) de la diferite distanțe. Toxicologia medico-legală particulară. Intoxicațiile cu toxice corosive, distructive, hemactice, funcționale. Drept medical: Noțiunile principale: pacient, reprezentantul lui legal, act medical, consimțământ, eroare medicală. Drepturile fundamentale ale pacientului. Raportul medic-pacient. Modul paternalist și antipaternalist. Consimțământul pentru prestații medicale și dreptul la informații despre starea sănătății: varietăți, conținut, mod de obținere și documentare. Refuzul pacientului: mod de obținere și documentare. Iatrogenia, greșeala și eroarea în practica medicală. Expertizarea deficiențelor profesionale medicale. Valoarea juridică a documentelor medicale și cerințele înaintate față de perfectarea acestora. Responsabilitatea juridică a personalului medical. Infracțiunile profesionale ale lucrătorilor medicali și farmaceutici prevăzute de Codul Penal al RM.